

FOTO - IEVA BRINKMANE

Šoruden viss sākās gandrīz kā ierasts – bērni iet uz skolu, kokiem krāsojas lapas un gājputni lido uz siltajām zemēm. Bet tomēr šis rudens ir kļuvis nedaudz citāds. Jau otro reizi gada laikā globālās pandēmijas dēļ ielas ir tukšas, veikali slēgti, sejas maska kļuvusi par neatņemamu garderobes sastāvdaļu, pārsvarā esam mājās un gandrīz visa dzīve notiek tīmeklī. Lai šajā savādajā laikā mums tomēr izdodas iegūt valsts svētku sajūtu!

Andra
Baltmane

Svētku sveiciens lai senas teikas vārdiem: "Labu redzēt, labu dzirdēt, labu darīt un labus ceļus staigāt!" Gaišus svētkus!

Daina
Grase

Ja apstākļus nevar mainīt, tad izmantojiet tos savā labā! Kā? Katram būs sava atbilde – sakārtots pagrabs vai skapis, uzsākts jauns hobijs, apgūtas jaunas prasmes vai zināšanas! Katram mākonim taču ir sava zelta maliņa. Turklāt šobrīd tik ļoti varam mācīties dzīvot šeit un tagad un tā pa īstam saprast, ko nozīmē «mazāk ir vairāk». Degunus augšā, lai varam saredzēt zelta maliņu! Un – skaistus visus gaidāmos svētkus, kas ienāks jūsu mājās!

Turklāt – esam liecinieki notikumiem, kuri tiks ierakstīti vēstures grāmatās! 2020.gads nepaliks nepamanīts ļoti daudz uimeslu dēļ. Un mums un mūsu bērniem ir tā privilēģija, sakritība, izaicinājums, liktenis to visu pieredzēt klātienē. Protams, vislabāk no droša attāluma un paliekot pie labas veselības.

Ilze
Vesere

Šo gadu raksturo vārdi "tiešsaiste", "attālināti", "citādi". Viruss ir izmainījis pasauli, un ir skaidrs, ka daudz kas būs izmainījies uz neatgriešanos, un tā būs citāda. Tomēr dzīve rit tālāk. Tāpēc novēlu, lai šajā citādajā laikā katram izdodas saskatīt un piedzīvot ikdienas mazos un lielos priekus un novērtēt to, kas ir. Lai izdodas nepakļauties dezinformācijai un sazvērestības teorijām. Lai izdodas arī valsts svētkus svinēt – kaut citādi, tomēr, esot attālināti vai tiešsaistē, kopā!

Agnis
Sauka

Aicinu būt stipriem šajā pandēmijas laikā un censties gūt pozitīvo, cik tas ir iespējams: apgūt iemaņas attālinātai saziņai, izmantot laiku sevis pilnveidošanai, veidot jaunus ikdienas ieradumus, pilnveidot attiecības ar sev tuvajiem – tas viss nodrēš, kad dzīve atgriezīsies parastajās sliedēs. Nezaudējam modrību un paciešamies vēl kādu brīdi!

Mēs, latvieši, esam siksta, stipra un radoša tauta. Padomju okupācijas laikā Latvijas valsts proklamēšanas dienu svinēt varējām, bet nedrīkstējām. Šogad Covid19 dēļ 18. novembri svinēt drīkstam, bet nevaram. Bet tas mums netraucēja atrast veidus apiet grūtības tad un arī tagad. Toreiz mēs atrunājāmies, ka svinam vārda dienu Aleksandram, tagad mēs sazināties, pateicoties medijiem, elektroniskām ierīcēm un dažādām platformām. Mēs lepmi izkārsim sarkanbaltsarkano karogu, gatavosim svētku maltīti, klausīsimies mūsu valsts prezidenta svētku uzrunu un svinēsim savu tuvinieku lokā klātienē un ar visu tautu attālināti! Lai jums visiem priecīga Latvijas neatkarības pasludināšanas diena! Dievs svētī Latviju!

Ilze
Zilgalve

REDAKCIJAS
SLEJA

Andris Skrastiņš, Ilze Vesere, Agnis Sauka

Cienījamie lasītāji!

Šis avīzes numurs ir iznācis īpašos apstākļos. COVID19 izraisītā krīze ir skārusi mūs visus. Avīze tiek izlaista laikā, kad Beļģijas veselības aprūpes sistēma ir tuvu noslodzes kapacitātei un Konsultatīvā padome paziņo par arvien jauniem ierobežojumiem.

Šis gads ir izmainījis mūsu ierasto dzīvi, mūsu paradumus. Eiropas valstu robežas atkal ir kļuvušas par reāliem šķēršļiem ar dažādiem mainīgiem ierobežojumiem un pašizolācijas noteikumiem. Pat tos pārvarot un atgriežoties dzimtenē, mēs vienmēr paturam prātā inficēšanās riskus, jo sevišķi plānojot tikšanos ar saviem vecāka gada gājuma vai riska grupās esošajiem tuviniekiem un draugiem. Apgrūtinātā satiksme ar Latviju aizvien vairāk sadrumstalo Beļģijas latviešu dzīves. Arī latviešu saviesīgā dzīve, interešu grupas un pasākumi ir pārgājuši virtuālajā vidē. Mēs maināmies līdzīgam, jo dzīve rit uz priekšu.

Izmantojot šo iespēju, mēs gribam uzrunāt un aicināt visus mūsu lasītājus izrādīt savstarpēju sapratni, iecietību un atbalstu, sevišķi tiem, kurus šī krīze ir skārusi visvairāk. Tiem, kuri zaudējuši darbu vai pārtraukuši mācības dažādu ierobežojumu dēļ. Mūsu domas ir ar tiem latviešiem, kuri strādā inficēšanās riskam īpaši pakļautā vidē: slimnīcās, veikalos, siltumnīcās, gaļas apstrādes uzņēmumos un citās vietās, kur attālinātais darbs nav iespējams. Ārkārtējā situācija (lockdown) ir sevišķi neērta arī tiem, kuri dzīvo saspīestos apstākļos, īpaši studentu kopmītnēs vai kopīrētos dzīvokļos. Tomēr visas šīs neērtības nav salīdzināmas ar to cilvēku pārdzīvojumiem, kuri ir cietuši no slimības tieši: tiem, kuri pārslimoja slimību pavasarī un vēl šobrīd jūt tās sekas, vai tiem, kuri slimo šobrīd. Vēlam izturību un veselību visiem un jo īpaši vecākās paaudzes trimdas senioriem un citiem riska grupās esošajiem!

Šogad daudzi no mums ir kļuvuši par virusoloģijas, epidemioloģijas un sabiedriskās veselības jomas pārzinātājiem. Diemžēl nereti šie pārliecinoši paustie viedokļi balstās apšaubāmās interpretācijās un maldīgās ziņās. Krīzes un neziņas laiks parasti rada pateicīgu augsni dažāda skaļuma oportunistiem, kuri mēģina savtīgi izmantot situāciju. Tomēr aicinām ieklausīties, uzticēties patiesiem ekspertiem, ņemt talkā veselo saprātu un ievērot pienācīgu piesardzību.

Vēsture mūs, latviešus, ir padarījusi stoiciskus, liekot uzticēties saviem spēkiem un iespējām. Saglabājot mieru, palīdzot, uzmundrinot un atbalstot vienam otru, izmantojot IT risinājumus sevis pilnveidošanai un saziņai, mēs ticam, ka mums izdosies pārvarēt šos pārbaudījumus.

Eiropas Parlamenta deputāte
Dace Melbārde

Ar Latvijas balsi Eiropā

Intervē Mārtiņš Drēģeris

Vai un kā esi iejutusies Briselē un Briseles latviešu sabiedrībā?

Ir pagājis jau vairāk nekā gads kopš pildu Eiropas Parlamenta deputātes amata pienākumus, un nenoliedzami šis darbs ir ieviesis ne tikai jaunus profesionālus izaicinājumus, kas saistās ar Eiropas Parlamenta darba ikdienu, bet arī personīgi. Kopā ar meitu Dārtu esam pārcēlušās uz pastāvīgu dzīvi Briselē, kur meita apmeklē Eiropas skolu. Taču Covid-19 pandēmija, tāpat kā visiem, gan Latvijā, gan

šeit Beļģijā un pasaulē, ir viesusi daudzas korekcijas – gan ikdienas darbu plānošanā, gan tīri sadzīviski. Cenšos stingri ievērot distancēšanās nosacījumus. Diemžēl to ietekmē arī Briseles latviešu sabiedriskā dzīve ir ierobežota. Pieteicos Briseles latviešu korī, bet mēģinājumi vēl būs jāpagaida. Lai Briselē lietderīgi aizpildītu brīvo laiku, spēlēju tenisu, braucu ar riteni un dodos pārgājienos. Beļģijā ir daudz jauku mazu pilsētiņu un dabas taku, ko izstaigāt!

Kādi ir pirmie iespaidi par darbu Eiropas Parlamentā un vai ir velkamas paralēles ar darbu Saeimā un Latvijas valdībā?

Eiropas Parlamentā ir daudz lielāka pasaules redzējumu un līdz ar to arī viedokļu daudzveidība. Jautājumu virzībā dominē lielās valstis Vācija, Francija, Spānija, Itālija, kurām proporcionāli ir lielāks deputātu skaits. Atšķirībā no Latvijas parlamenta, kur izteiktāki ir vairāk labēji centriski uzstādījumi un lēmumi, Eiropas Parlamentā nereti dominē kreisi liberāla politika. Ja Latvijas parlamentā viens deputāts var izdarīt diezgan daudz, tad Eiropas parlamentā, lai panāktu sava jautājuma, priekšlikuma virzību, ir jāveido domubiedru grupas un daudz jāstrādā ar tām. Piemēram, kultūras jautājumos es meklēju sabiedrotos Eiropas parlamenta Radošo profesionāļu atbalsta grupā, savukārt, lai lobētu jautājumus, kas skar medijus, ar domubiedriem esam izveidojuši parlamenta Mediju atbalsta grupu.

Kā Covid-19 pandēmija ir mainījusi Eiropas Parlamenta deputātu ikdienas darbu?

Kopš pandēmijas uzliesmojuma praktiski visi darbi notiek attālināti un digitālā vidē, taču iespēju robežās piedalos klātienē sesijās. Tikko Kultūras un izglītības komitejas vārdā kopā ar Pilsuņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas un Lūgumrakstu komitejas priekšsēdētājiem klātienē vadīju kopīgi organizēto publiskās noklausīšanās procedūru,

kurā savus priekšlikumus prezentēja Eiropas pilsoņu iniciatīvas "Minority SafePack" pārstāvji un aktīvisti. Attālinātais darbs visvairāk ietekmē nepastarpinātu diskusiju iespējas parlamenta plenārsēžu laikā. Tikai ierobežotam cilvēku skaitam ir iespēja atrasties plenārsēžu zālē un diskutēt klātienē, vienam otru uzklausot. Pārējiem ir savi priekšlikumi jāiesniedz rakstiski. Piemēram, parlamenta sesijā no 19. līdz 23.oktobrim es piedalījos klātienē debatēs par digitālo pakalpojumu regulējumu un mākslīgo intelektu.

Eiropas Parlamentā esi ievēlēta par Kultūras un izglītības komitejas priekšsēdētājas vietnieci. Kādas ir Tavas prioritātes šajā komitejā?

Viena no manām prioritātēm ir mediju vides daudzveidība un kvalitāte, tostarp sniedzot atbalstu profesionālai žurnālistikai un tradicionālo mediju adaptācijai digitālajā vidē. Īpašā uzmanības fokusā ir cīņa pret dezinformāciju un citiem hibrīdajiem draudiem, kur ļoti būtiska ir visas sabiedrības iesaiste. Esmu ECR politiskās grupas koordinatore īpašajā komitejā, kas risina trešo valstu

iejaukšanās jautājumus. Šeit mans mērķis ir panākt, lai "mikstās varas" instrumenti, kā mediji, izglītība, vēsture, kultūra un darbs ar jaunatni ir prioritāri sabiedrības noturības spēcīnāšanā, bet interneta platformām ir skaidri definēti pienākumi un atbildība cīņā pret dezinformāciju. Savukārt kultūras jomā būtiska mana darba prioritāte ir valodu un kultūru daudzveidība digitālajā vidē, īpašu uzmanību veltot mazo valodas un kultūras areālu atbalstam. Manā prioritāšu lokā ir arī kultūras mantojuma saglabāšana, radošo profesiju statusa stiprināšana, kā arī Eiropas un Latvijas vēstures jautājumi, tādējādi aicinu Eiropas Parlamentu vairāk skatīties arī uz mūsu reģiona vēsturi.

Vai ir sanācis iepazīt Beļģijas kultūras dzīvi?

Pirms Covid-19 epidēmijas izmantoju iespējas apmeklēt izstādes un kultūras pasākumus Bozar mākslas centrā, esmu bijusi Briselē uz jauno Eiropas filmu izrādēm un koncertiem, tai skaitā, Flagey. Pandēmijas laikā savas kultūras aktivitātes aprobežāju ar grāmatu lasīšanu un kultūras piedāvājumu online, kas ir patiesi bagāts.

Vai ir plānots kādas aktivitātes un sadarbība ar Beļģijas latviešu kopienai?

Neskatoties uz apstākli, ka Covid-19 pandēmija ir ieviesusi ļoti daudzus fiziskus ierobežojumus, tomēr šī gada 4. maijā, atzīmējot Latvijas Neatkarības atjaunošanas 30. gadadienu, kopā ar Eiropas Parlamenta kolēģi Sandru Kalnieti, radām iespēju Beļģijas latviešu kopienai tiešsaistē atrādīt režisores Dzintras Gekas četru filmu ciklu "Katra diena simtgadē. Gadalaiki". Domāju, ka šāda tradīcija būs jāturpina. Savukārt, pagājušos valsts svētkos Beļģijas latviešus aicināju uz Eiropas Parlamentu svinēt svētkus kopā ar etno grupu "Stiprās sievas", kur arī pati dziedāju. Ļoti gaidu brīdi, kad būs iespēja klātienē piedalīties Beļģijas latviešu kora mēģinājumos. Tāpat ļoti labprāt uzklāsit Beļģijas latviešu sadarbības idejas un priekšlikumus!

Novembris Latvijā un visiem latviešiem pasaulē ir valsts svētku mēnesis. Ko Tu novēlētu lasītājiem, šogad sagaidot mūsu valsts dzimšanas svētkus 18. novembrī?

Mēs esam laimīga paaudze, jo mums ir sava, brīva, neatkarīga un demokrātiska valsts. Tā ir liela vērtība. Ceru, ka ikvienam latvietim un Latvijas valstspiederīgajam mūsu valsts dzimšanas svētki visā pasaulē ir īpaša diena. Neskatoties uz attālumu, kas daudzus šķir no Latvijas, šajā dienā mēs katrs varam piedomāt un arī svinēt, savas ģimenes un tu-vāko cilvēku lokā, mūsu Latvijas valstiskuma svētkus. Šajā dienā aicinu katru Latvijas patriotu piedomāt par mūsu valsti un arī mums pašiem, jo mēs visi veidojam mūsu kopīgās mājas Latviju – šodien un katru dienu. Arī tad, kad dzīvojam ārpus Latvijas.

Atbalstām baltkrievu tautu tās ceļā uz demokrātiju

Egons Lizums

23. augustā, Baltijas ceļa atceres dienā, Piecdesmitgades parkā notika akcija baltkrievu tautas atbalstam tās ceļā uz demokrātiju. Kopš 9. augustā notikušajām falsificētajām prezidenta vēlēšanām Baltkrievijā Lukašenko režīms vardarbīgi apspiež tautas protestus, un Beļģijā dzīvojošie latvieši mūsu valstij tik zīmīgajā datumā Briselē nestāvēja malā un pauda savu atbalstu baltkrievu tautai.

Agnis Sauka: „Saņēmu biedrībai adresētu uzsaukumu piedalīties atbalsta akcijā un tūlīt to pārpublicēju biedrības Facebook kontā. Uzskatīju arī par savu pilsoņa pienākumu ar savu klātbūtni paust nosodījumu vardarbībai Baltkrievijā. Pasākumā galvenokārt bija baltkrievu diasporas pārstāvji, taču es redzēju arī lietuviešu, igauņu un poļu karogus. Baltkrievi nāca pēc pasākuma klāt un pateicās par atbalstu – tas bija sirsnīgi.”

Valdis Kudiņš: „Baltkrievija, pateicoties šajā valstī uzturētajai politikai, diemžēl ir krietni padzīrusi Eiropas sociāli ekonomiskajā kartē un arī Eiropas iedzīvotāju prātos. To apstiprināja mulsinošais klusums daudzās Eiropas valstīs brīdī, kad baltkrievu tauta sarosījās apņēmībā mainīt pastāvošo varu, un tas nebija iespējams ar demokrātisku metodi – vēlēšanām, un baltkrievi drosmīgi devās ielās, sastopot tirānisku varas pretestību. Mēs arī diemžēl zinām, ko nozīmē būt ilgstoši "aizmirstiem". Tāpēc, sekojot notikumiem sociālajos tīklos, meklēju iespēju paust savu atbalstu kaimiņiem. Tik īsā brīdī es nevarēju nokļūt Piedrujā un piedalīties savu paziņu – Latvijas pilsoniskās sabiedrības, rīkotajā atbalsta gājienā, tāpēc devos uz Piecdesmitgades parku Briselē. Biju tur, lai baltkrievi tiktu sadzirdēti un pamanīti!”

Lietuva ir tur, kur ir vismaz viens lietuvietis jeb ārzemju lietuvieši balso savā vēlēšanu apgabalā

Gintaras Marijauskas

No lietuviešu valodas tulkojusi Ilze Zilgalve

Īss vēstures izklāsts

Pēc Lietuvas neatkarības atgūšanas 1990. gadā ārvalstu lietuvieši ieguva tiesības balsot vēlēšanās. Lai gan aptuveni viens miljons lietuviešu dzīvo ārvalstīs, viņu aktivitāte vēlēšanās bija diezgan zema. Kopš neatkarības pasludināšanas ārvalstu lietuvieši tika iedalīti vēlēšanu apgabalā Nr.1 un praktisku iemeslu dēļ viņiem pirms balsošanas bija jāreģistrējas. 2012. gadā Seima vēlēšanās reģistrējās 17 tūkstoši ārvalstu lietuviešu, bet 2016. gadā – 19 tūkstoši. Ārvalstu vēlēšanu skaits nebija pietiekams, lai izveidotu atsevišķu vēlēšanu apgabalu, jo Lietuvā vienā vēlēšanu apgabalā vidēji balso 35000 vēlētaji.

Piemēram, 2016. gadā vismazākajā apgabalā balsoja 32112, bet vislielākajā – 39042 vēlētaji. Pagrieziena punkts bija 2019. gada prezidenta vēlēšanas, kad reizē ar tām notika Eiropas Parlamenta vēlēšanas un referendums par dubulto pilsonību. Šajās vēlēšanās reģistrējās 60640 ārvalstu lietuviešu. Pēc tik lielas ārvalstu lietuviešu vēlēšanu aktivitātes tika izveidots atsevišķs Pasaules Lietuviešu vēlēšanu apgabals – Nr. 71.

Šogad pirmo reizi vēsturē ārzemju lietuvieši balsoja savā vēlēšanu apgabalā un ievēlēja savu Seima deputātu. Vēlēšanu pirmā kārtā notika 11. oktobrī, bet otrā kārtā – 25. oktobrī. Pasaules Lietuviešu vēlēšanu apgabalā bija 10 kandidāti, partijas nopietni uztvēra šo apgabalu un izvirzīja nopietnus kandidātus.

Pilsoniskā iniciatīva MūsuMetasDABAR

2016. gadā ASV lietuviešu kopienā izveidojās pilsoniskā iniciatīva "Mūsu MetasDABAR" jeb saīsinājumā DABAR, kas ir abriavitūra no "Piedalīsimies un aktīvi balsosim gaidāmajās vēlēšanās!" ("dabar" lietuviski arī nozīmē – tagad).

Tā centās mudināt lietuviešus ASV un visā pasaulē neaizmirst savus pilsoniskos pienākumus un aktīvi balsot gaidāmajās Lietuvas Seima vēlēšanās. Iniciatīvas mērķis ir sniegt informāciju par balsošanas procesu, kandidātiem, partijām, jo vēlēšanu programmām, un par to, kā piedalīties vēlēšanās. Šis pilsoniskās iniciatīvas stūrētājs ir bezpartejiskums, tā nepieslejas nevienam politiskajam spēkam vai kandidātam.

DABAR2020 koordinātoru tīkls

DABAR2020 koordinātoru tīklā apvienojas brīvprātīgie, kas tic pilsoniskās iniciatīvas DABAR misijai. DABAR2020 tika izveidots no 3 pasaules lietuviešu organizācijām, ieskaitot:

- Pasaules lietuviešu biedrību,
- Pasaules lietuviešu jaunatnes savienību un
- Global Lithuanian Leaders.

DABAR2020 gravitācijas centrs tika pārcelts no ASV uz Eiropu, un tajā kopumā darbojas aptuveni 70 biedri. DABAR2020 kodolu veido 10 biedri, kas koordinē darbības, rada idejas, sagatavo vēstījumus, vizuālos materiālus un informāciju, pārvalda budžetu, uztur tīmekļa vietni un FB lapu, organizē tiešsaistes debates ar kandidātiem, aktīvi sadarbojas ar FB/Google ADDs, vāc statistiku, publicē ziņas un rakstus plašsaziņas līdzekļos. Pārējie biedri aktīvi izplata viņu sagatavotos materiālus, apmainās ar idejām un komentāriem.

Arī Ārlietu ministrija izdod un izplata daudzus kvalitatīvus materiālus, izmantojot diasporas FB lapu – Globālā Lietuva. Tā sniedz statistiku par vēlēšanu reģistrāciju, izplata slavenu Lietuviešu aicinājumus balsot, kā arī citu praktisku informāciju.

DABAR2020 darbība Beļģijā un Luksemburgā

Šogad vēlēšanu kampaņa un vēlēšanu reģistrācija sākās 1. jūlijā. Statistiski ir zināms, ka balsot dodas aptuveni 90 % no ārvalstīs reģistrētajiem vēlētajiem. Lai saglabātu Pasaules Lietuviešu vēlēšanu apgabalu, bija nepieciešams reģistrēt aptuveni 35 000 vēlētaji, ideālā gadījumā 40 000 vēlētaji.

Beļģijā un Luksemburgā dzīvojošiem lietuviešiem ir iespēja balsot Beļģijas vēstniecībā. Vasaras brīvdienā pirmie divi mēneši bija samērā neaktīvi. Mēs, Beļģijas Lietuviešu biedrība, galvenokārt izplatījām Globālās Lietuvas sagatavoto informāciju. Augusta vidū bija reģistrējušies aptuveni 10 000 vēlētaji (560 vēlētaji vēstniecībā Beļģijā). Tajā brīdī Beļģijas Lietuviešu biedrība pievienojās DABAR tīklam un sāka izplatīt DABAR sagatavoto informāciju, aicināt vēlētajus aktīvi piedalīties tiešsaistes debatēs, sagatavot papildu ziņas un atbildēt uz jautājumiem. Informācija tika izplatīta Beļģijas un Luksemburgas lietuviešu Facebook grupās, epastu grupās.

Septembra vidū bija pierēģistrējušies tikai 21000 vēlētaji (Beļģijas vēstniecībā – 1200). Aģitācija pastiprinājās, tuvojoties pasta reģistrācijas gala datumam. Pandēmijas dēļ nebija iespējams organizēt nevienu aģitācijas pasākumu klātienē, tomēr septembra beigās beidzot tika reģistrēti vajadzīgie 35 000 vēlētaji, un līdz vēlēšanām to skaits sasniedza 42 000. Vēstniecības saņēma vairāk nekā 6000 vēstules pasta balsošanai. Kopumā Pasaules Lietuviešu vēlēšanu apgabalā nobalsoja 36076 vēlētaji, kas sastāda aptuveni 83 % no reģistrētajiem vēlētajiem. Savukārt Beļģijā un Luksemburgā nobalsoja 90 % no reģistrēto vēlēšanu skaita – 1478 vēlētaji.

Pasaules Lietuviešu vēlēšanu apgabals ir kļuvis par lielāko vēlēšanu apgabalu Lietuvā.

Asociācija Baltic Design Stories ir tilts starp Baltijas valstu dizaineriem un Beļģiju. Popularizējam un atbalstām mūsu produktu ražotājus un piedāvājam palīdzību ārvalstu tirgus apgūšanā.

Baltic Design Stories pirmais gads

Laura Bērziņa, Asociācijas Baltic Design Stories dibinātāja un vadītāja

Novembra sākumā asociācijai Baltic Design Stories aprit 1 gads. Gada griezumā skatoties, laiks ir paskrējis vēja spārniem. Protams, pasaules nebūšanas ir izveidojušas jaunu kārtību un daudzas nozares aktivitātes ir ieņēmušas nogaidošu pozīciju. Arī Baltic Design Stories jāpielāgojas jaunajiem apstākļiem. Tiek veidota jauna mājas lapa un plānotas jaunas sadarbības. Lai gan mūsu pirmais darbības gads nav tāds, kādu iztēlojamies sākumā, nākotnē raugāties ar pozitīvu skatu. Ir bijušas arī mācības, kas ļāvušas mums augt kā komandai un organizācijai. Esam uzsākuši sadarbību ar Latvijas Dizaineru Savienību. Saņemam atbalstu no Baltijas valstu vēstniecībām Beļģijā un goda konsuliem. Arī Igaunijā un Lietuvā meklējam atbilstošus sadarbības partnerus. Pakāpeniski veidojam savu atpazīstamību un priecājamies, ka mūsu sekotāju pulciņš aug. Lai attaisnotu uzticību un sasniegtu nospraustos mērķus, liels darbs priekšā un tas nav dažu dienu jautājums. Kā jebkurai organizācijai, arī mums ir jāiziet cauri sākuma attīstības ciklam.

Lai gan lieli pasākumi Briselē ir atcelti, nesam nobijušies un esam atveduši uz Beļģiju 20 Baltijas dizainerus, ar kuru produktiem varēs iepazīties Baltic Design Month ietvaros, kas norisinās Balthasar Brussels konceptveikalā (Sablon 40, 1000, Brisele) līdz 22. novembrim.* Tur atradīsiet tādus spilgtus un sevi pierādījušus zīmolus kā Ērenpreiss, Baiba Ladiga, Natālija Jansone, Andris Lauders,

Linotēka, Daiļrade un citi. Jūtam, ka Baltijas dizaina produkti Beļģijā tiek ļoti novērtēti. Kvalitāte, interesantie dizaina risinājumi, materiāls ir tās īpašības, kas ir vienas no vissvarīgākajām pircējam Beļģijā.

Apkārtējo novērtējums dod mums spēku un enerģiju turpināt darboties. Bet kurā virzienā ceļš mūs vedis, to paskatīsimies vēl pēc gada!

*sekojiet līdzī informācijai
Baltic Design Stories FB kontā
<https://www.facebook.com/balticdesignstories>

sBLT
darbojas
tiešsaistē

Virtuālā izrāde

Koklētājs un vilks

sirsnīgais Briseles Latviešu Teātris

FOTO: IZRĀDES PUBLICITĀTES FOTO

Šobrīd kastaņi un krāsainas lapas krīt, kā ierasts, bet pienācis ir nedaudz neparasts un citādāks rudens. Tas seko savādai vasarai. Pirms tam piedzīvojām visai pārsteidzošu, ārkārtēju un dīvainu pavasari. Laikā, kad dabā un cilvēkos parasti mostas rosība, šogad pasaule uz brīdi piestāja savā ritējumā. Un tieši šādu pavasari sirsnīgais Briseles latviešu teātris ar radošu rosību iemūžinājis virtuālajā izrādē Koklētājs un vilks.

Caur sBLT sajūtām tapis stāsts par dzīves jēgas un cilvēka atskārsmes meklējumiem. Kad liekas, ka sevi jāpazaudē, lai varētu atkal atrast. Kad jāiekrit visdziļākajā bedrē, lai atkal celtos un beidzot paustu savu būtību. Katrs šajā stāstā var dzirdēt to, ko vēlas dzirdēt, saklausīt to, kas pašam tuvs, un meklēt atbildes uz saviem jautājumiem.

Pasakas teksta autore ir IninNini, un viņas vārdi šajā neparastajā laikā mūsu apziņās iegūla ar negaidītām, paskarbām un arī ļoti cerīgām domām. Iestudējumā teksts mijas ar dziesmām, skaņām un mūziku – tos, neierasto notikumu ierobežoti, sBLT aktieri ierakstīja katrs savā mājā ar tiem līdzekļiem un instrumentiem, kādi bija pieejami.

Pavasari, kad iestudējums uzsāka ceļu pie klausītājiem un skatītājiem, aicinājām to klausīties, uzliekot austiņas un atrodot klusu, sev īpašu vietu. Aicinājām atrast laiku, ko veltīt pasakai, lai netraucēti ieklausītos niansētajā, introvertajā un dziļi personiskajā stāstījumā. Pasaku iesakām klausīties (vēlreiz) arī šodrīd – agrā, miglainā rudens rītā vai varbūt ziemā pie kamina ar siltu tejas krūzi.

Iestudējumu iespējams noklausīties
<http://bit.ly/KokletajsunVilks>

10

interesanti fakti par iestudējuma veidošanu

1

Vai bija plānots iestudēt audioizrādi?

Izrāde bija iecerēta kā noslēgums šī gada aprīlī plānotajai kokles spēles mācību nometnei Briselē. Nometni nācās pārcelt, bet teātris turpināja mēģinājumus tiešsaistē, līdz radās doma izrādi iestudēt virtuālā formātā.

2

Vai iestudējums un mūzika ierakstīta studijā?

Iestudējuma ieraksti tapuši Kovid krīzes laikā, katram savā mājā, nesatiekoties un vienam otru neredzot, nedzirdot, ar mājās pieejamiem mūzikas instrumentiem un tehniku. Arī video esam filmejuši un montējuši mēs paši.

3

Kur mājās ir vislabākās vietas, lai ierakstītu tekstus un iedziedātu dziesmas?

Vislabākā akustika ir vannas istabā un dušā, lieliski skan arī malkas šķūnītī. Ierakstot tekstus un dziesmas, galvenais bija pārlicināties, ka ierakstīšanas laikā neierejas kaimiņu suns vai nav dzirdamas televizora skaņas no blakus istabas.

4

Kā notika iestudējuma dziesmu, audio un video ierakstu tehniskā apstrāde?

Audio un video atsevišķi telefonos ierakstītie gabaliņi tika mikšēti pašu spēkiem. Ar daļu no dziesmām strādāja profesionāls mūziķis - beļģu grupas Beautiful Badness bundzinieks Žils. Tomēr tas bija milzu izaicinājums, jo viņš nezina latviešu valodu un tāpēc samiksēt dziesmas ar tekstiem latviešu valodā bija diezgan grūti. Pie audio, video un dziesmām strādāja arī leva, kurai pēkšņi nācās apgūt skaņu inženiera ļoti tehniskās zināšanas.

6

Vai iestudējuma video filmēts kādā Latvijas mežā?

Nē. Video uzņemts netālu no Briseles - Tervūrenas parkā un pļavās.

5

Cik kokles ir izmantotas dziesmu ierakstīšanai?

Dziesmu pavadijumu ierakstos izmantota tikai viena kokle. To spēlēja Dace K., bet dziesmu apgušanas un ierakstīšanas labā nācās bruņoties ar lielu pacietību, jo viņa kokli spēlēt mācās tikai nepilnus divus gadus un to dara tiešsaistē.

9

Vai iestudējumā piedalās īsts vilks?

Izrādes video var sastapt vilku sugas suni vārdā Larijs. Viņš ir īpaši skolots un ar vairākiem tituliem, bet izrādē piedalās pavisam nejauši, jo bija Tervūrenas mežā brīdī, kad filmējām video.

7

Vai iestudējumā piedalās tikai sBLT aktieri?

Iestudējumā piedalās sBLT aktieri un ar savām dziesmām arī Beļģijas putni. Sākotnēji it kā nejauši - kādā no iesūtītajiem audio fonā tie skaisti dziedāja, un tad radās ideja putnu pavasara dziesmas ierakstīt, lai izmantotu iestudējumā.

8

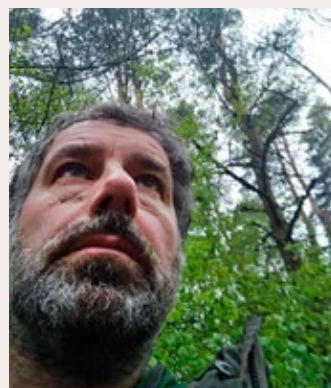
Vai iestudējuma afišas bildes taisījis kāds fotogrāfs un stilists?

Stilu un grimmu sev veidojuši paši aktieri no tā, kas bija pieejams mājās un atrodams dārzā vai tuvējā mežā. Fotogrāfijas tapušas Kovid krīzes laikā, kad Beļģijā bija lockdown, veikali bija slēgti un pastaigās varēja iziet tikai netālu no savas dzīvesvietas. Arī fotografējām sevi paši.

10

Vai audioizrādi iestudēt ir vieglāk nekā izrādi uz skatuves?

Arī audioizrādē jāiegulda liels darbs - vajadzīgi daudzi mēģinājumi, dažādas ļoti specifiskas tehniskās zināšanas un speciālas datorprogrammas. Lai radītu virtuālu iestudējumu, nepieciešams daudz laika un neatlaidības.

Sirsnīgā Briseles latviešu teātra iestudējums Punduris Gardeguns ir mīla klausāmpasaka un virtuālā izrāde, ko papildina krāšņas ilustrācijas un video, kuru autore ir teātra aktrise un māksliniece Kristīna Lange. Klausoties pasaku, bērni un pieaugušie var nodoties izrādes tēlu izkrāsošanai, jo ir pieejamas īpašas krāsojamās lapas.

Klausāmpasaka

Punduris Gardeguns

Brīnumpasaka par labo un ļauno

Luga Punduris Gardeguns rakstīta pēc Vilhelma Haufa pasakas motīviem, un tās autors un režisors Valdis Pavlovskis to iestudē otro reizi. Iepriekš tā izrādīta pirms 20 gadiem Jaunatnes teātrī.

Brīnumpasaka Punduris Gardeguns vēsta par neticamiem notikumiem, par labo un ļauno, par to, ka labi darbi un silta sirds spēj uzvarēt ļaunumu, ka skaistais ne vienmēr ir labs un neglītāis - ne vienmēr ļauns. Kā daudzas, arī šī pasaka beidzas laimīgi, un varbūt tāpēc ļaus klausītājam atkal noticēt brīnumiem un labajam.

Kas ir šī iestudējuma režisors?

Iestudējuma režisors ir Valdis Pavlovskis – Latvijā pazīstams dramaturgs, aktieris un režisors, kas strādājis dažādos teātros, tajā skaitā arī Latvijas Leļļu teātrī un Jaunatnes teātrī. Viņš ir daudzu nozīmīgu publisku

pasākumu režisors un tautā iemīļotu dziesmu tekstu autors, piemēram, Atmosas Baltija. Valdis sarakstījis vairākas izrādes bērniem, tostarp Lapsēns blēdis. Viņš strādājis arī par aktiermeistarības pedagogu Latvijas Kultūras akadēmijā un pašlaik RISEBA pasniedz publiskās uzstāšanās tehnikas un pasākumu producēšanas nodarbības.

Kā tapa šī izrāde?

Šī gada pavasarī ar Valdi sākām strādāt aktiermeistarības nodarbībās. To noslēgumā režisors piedāvāja iestudēt savu bērniem sarakstīto lugu, un tā sākās aizraujošs darbs pie izrādes, tomēr visai neierastā formātā. Režisors ar aktieriem strādāja tiešsaistē, jo ceļošanas ierobežojumi neļāva tikt klātienē. Arī teātra aktieri nedrīkstēja sanākt kopā, jo pavasarī Beļģijā bija pilnīgs pulcēšanās aizliegums, arī visu vasaru un pat šobrīd valsti ir ļoti strikti noteikumi vīrusa ierobežošanas nolūkos.

Kā ierakstījām šo izrādi?

Ja sBLT šī ir jau otrā virtuālā izrāde, tad režisoram Valdim Pavlovskim tā bija pirmā pieredze ar izrādes iestudēšanu attālināti. Aktieri lomu tekstus ierakstīja ar mobilo tālrunu palīdzību, un tālāk ierakstu apstrādāja un montēja draudzīga tehniskā komanda - Kristis Krūskops Latvijā un Ieva Brinkmane Beļģijā. Izrādes mūzikas autors ir Boriss Rezniks, un sBLT aktieri Santa, Dace K., Lāsma, Ieva, Jānis, Dace R., Māris un Kristīna slavenā komponista dziesmas iedziedāja, ierakstu veicot katrs atsevišķi. Sirsnīgā Briseles teātra sastāvā ir vairāki muzikāli cilvēki, tāpēc izrādēs bieži skan dziesmas, tomēr dziedāt kopā uz skatuves ir pavisam kas cits. Šajā izrādē grūtākais bija ierakstīt dziesmas, vienam otru neredzot un nedzirdot.

Klausāmpasaka Punduris Gardeguns - <https://ej.uz/PundurisGardeguns>

Krāsojamās lapas <https://ej.uz/lzkrasoPundurisGardeguns>

Vecāki:

"Paldies! Ļoti skaista pasaka – teksts, mūzika, ilustrācijas. Krāsojot attēlus, laiks pagāja nemanot. Klāra (5 gadi) prasīja, vai rīt varēsim skatīties atkal."
Nora

"Esam ļoti patikami pārsteigti par šo 'interaktīvo' iestudējumu ar krāsojamām lapām. Bērni klausījās ar lielu interesi un uzdeva dažādus jautājumus. Šī pasaka māca ļoti nozīmīgas vērtības un mūsdienās nav daudz tādu pasaku, kas tā tik viegli pastāsta par labo un ļauno."
Katrīna

Bērni:

"Pasaka man patika. Un ļoti patika krāsot. Princese ir ļoti skaista, un ar Jēkabu notiek visādās jocīgas lietas. Bet tā ir brīnumpasaka un tad jau viss var gadīties. Smieklīgi bija, kad pavārs dusmojās. Un vēl man patika tā priecīgā dziesma."
Elza, 7. gadi

"Pasaka jāklusās katru vakaru pa mazam gabaliņam, jo citādi nevar no rīta pamosties uz skolu. Es noklausījos jau daudzus. Katru reizi var arī krāsot kādu krāsojamo lapu, un tad pasaku klausīties ir foršāk, jo pats var izdomāt, kā katrs izskatās. Tad cilvēkiem var būt arī zaļi mati un jocīgas drēbes."
Sintija, 8 gadi

MADARA MILTE 6.GADI

Madara,
6.gadi

Mārtiņš
Reinis,
5.gadi

Valsts svētkos 18. novembrī latvietes arvien biežāk uzvelk krāšņos tautastērpus. Arī Latvijas simtgades gadā, Beļģijas latviešu zibakcijā Briseles centrā, daudzi latvieši sapucējās skaistajos tautastērpos. To vidū bija arī kāds īpašs tērps, ar simtu gadu senu vēsturi – to no mammītes un vecmammās mantojusi Baiba Mārka. Daļa viņas tērpa ir darināta jau pirmajos Latvijas neatkarības gados, tad kara laika bēgļu gaitās tērps aizceļojis uz Vāciju, vēlāk uz Franciju, Beļģiju, un nu ik pa laikam tas atkal ciemojas dzimtenē Latvijā – Dziesmu svētkos.

Latvieši Briseles Lielajā laukumā svin 2018.gada 18.novembri.
Baiba - vidiņā.

Stāstu pierakstīja Ilze Vesere

Baibas tautastērps

ar ģimenes stāstu un mammītes mīlumu

Beļģijas latviešu vidū Baiba visbiežāk ir redzama kā kora dziedātāja, un savā tautastērpā viņa ar Briseles latviešu kori ir piedalījusies daudzos koncertos. Baiba ir pateicīga diriģentei Gitai Pāvilai par iespēju dziedāt kori. Mīlestību uz dziesmu Baiba ir mantojusi no savas mammītes, kas arī ir bijusi liela dziedātāja un piedalījies daudzos trimdas latviešu dziesmu svētkos.

Kad pirms kāda laika biedrības "Mans tautastērps" dibinātāja Ilze Strēle uzrunāja Beļģijas latvietes izrādīt savus tērpus priekš topošās grāmatas "Mans tautastērps pasaulē" un izstāstīt savus tautastērpu stāstus, atsaucās arī Baiba. Šajā fotosesijā mēs bijām kopā, un vēlāk es aicināju Baibu pastāstīt nedaudz vairāk arī par sevi un savu ģimeni.

MĀRKU ĢIMENES STĀSTS.

Atstāt Latviju – Baibas brāļu un vecāku atmiņās

"Maigs rudens. Uz ceļa konvojiņš virzījās uz priekšu tā kā *Far West cow boy* filmās. Zirgi vilka ratus pildītos ar koferiem un mīļākajām mantām, lopiņi sekoja: govīs, aitiņas, ... pat

Elsingenes bērnu dārzs
1946.gadā. Baibas
vecmāmiņa pirmā no
kreisās puses.

Fabrika "Les Forges D'Allewards"

Elsingenes
dziesmu svētki
1947.gadā

Latviešu pils "Abrene"
atklāšana Francijā
1987.gadā

sunitis tecēja līdzī. Naktis mana ģimene pavadīja zem zvaigznēm, kas mirdzēja, vienaldzīgas, zilās debesīs. Ceļā devās visa ģimene, divi puisēni, 5 un 3 gadīgus veci, vecāki un vecvecāki. Mūsu ģimenes piedzīvojums ir noteikti līdzīgs daudziem latviešiem, kas reiz piedzīvoja komunistu laikus 1940.-1941. gadā un kas 1944. gadā izvēlējās bēgt no sarkanās armijas.

Viss iesākās mūsu vecāku lauksaimniecībā, Bērzē, nelielā pagastā pie Jelgavas. Vecāki bija jaunsaimnieki. Bija vasaras beigās, lielgabalu skaņas draudēja arvien tuvāk. Uz austrumiem sarkanā armija, uz rietumiem – vācieši. Kad lielgabalu šaušana tuvojās, ģimene skrēja paslēpties grāvjos.

Kad ģimene nolēma doties prom, vajadzēja

aiziet, visu atstājot: māju, klēti, jauno ražu un materiālus jaunajai būvniecībai. Vecāki saņēma dūšu, jo domāja, ka tas ir tikai uz īsu laiku. Drīz būsīm atpakaļ. Palīgi būs.

Tā sākās gājiens uz rietumiem. Memītei bija ļoti žēl atstāt mājās enciklopēdijas "Konversācijas vārdnīca", un viņa gāja atpakaļ uz māju, bet pagalmā grāmatas bija izsvaidītas un māja izlaupīta. Tomēr gandrīz visas enciklopēdijas izdevās izglābt.

Gājiens turpinājās – naktis visi pavadīja sienā, pamestos šķūņos. Liepājā nekādi gaidītie glābēji nevienu nesagaidīja, bet kuģis taisījās pacelt enkuru. Dilemma, Danciga vai iet atpakaļ uz Bērzi. Danciga bija atraktīvāka. Ģimene steigā sagrāba dažus koferīšus. Lopīņus pameta Liepājas ostā.

Uz brīdi Vācijā

Vācijā, Heilbronnā, tētis strādāja vērpsšanas uzņēmumā līdz pat 1945. gada aprīlim. Uzņēmums tika bombardēts un iznīcināts. Brāļi atveras, ka viena bumba ripoja caur guļamvietām un viens latvietis gāja bojā. Varējām tikai noskatīties, kā Štutgartes drupas kūp.

Atkal bēgšana, šoreiz uz Eslingeni, kas bija liels DP centrs (DP – displaced persons). Tur amerikāņi atbrīvoja veselu pilsētiņu – ar ārstiem, mācītājiem, skolotājiem. Kori un teātri arī, protams, tika nodibināti. Pārtika bija uz kartiņām. **Gandrīz normāla dzīve, vismaz tā bērnu acīs izlikās.** Tētis bija policists, memīte bija skolotāja, viena vecmāmiņa strādāja bērnu dārzā, vectēvs kokzāģētavā. Brāļi gāja latviešu skolā.

Bet šai pagaidu situācijai pienāca arī beigas. 1947. gadā sākās izceļošana, galvenokārt uz anglosakšu valstīm. Memīte bija stāvoklī un nevelējas garu ceļošanu. Francijai bija nepieciešamas darba rokas, un tētis dabūja līgumu par koku griezēju Pireneju kalnos, uz Francijas un Spānijas robežas.

Sākt jaunu dzīvi Francijā

Mana ģimene ieradās Francijā 1947. gada beigās. Toreiz bija ļoti ilgs vilcienu streiks, kas aizkavēja ģimeni imigrācijas centrā, Montmēliānā, un tā tētim pazuda solītais darbs par mežstrādnieku Pireneju kalnos. Par laimi, tētis atrada citu darbu, metalurģijas fabrikā (*Les forges d'Alleverd*).

Sākumā mūsu ģimenei sanāca dzīvot barakās, ko vācu gūstekņi nupat bija atstājuši. Kosmopolītiska mazpilsētiņa (saukta cité David) kur koncentrāti spāņu, itāļu, poļu un citu tautību bēgļi. Viņi piedāvāja riekstus un apelsīnus bērniem. Mans vecākais brālis, pirmo reiz ieradūzījies kārdinošu oranžo krāsu, tur iekoda kā ābolā. Vecāki klusi pasmaidīja. Tuvumā dzīvoja divas citas latviešu ģimenes, ar kurām svinēja kopā 18. novembri un Ziemassvētkus. Pēc dažām nedēļām, janvāra beigās, piedzimu es.

Vēlāk mums bija iespēja irēt vientuļu lauku māju Alpu kalnos, *Alleverd-les-Bains* pilsētiņā. Līdz ciemam un skolai bija stundu garš gājiens pa meža taku. Ziemā, kad sniegs bija dziļš, mēs bērni, cilpojām uz skolu pa tēva pēdām, kurš no rīta vēl agri pirms mums devās uz fabriku. Tēvam bija liela piena kanna uz muguras, jo viņš piegādāja arī pienu viesnīcām. Dažreiz, mans brālis Vilis vilka mani ar ragaviņām. Man bija 3 – 4 gadiņi.

Mēs dzīvojām no tā, ko paši savā saimniecībā sarūpējām – mums bija govīs, cūkas, vistas, truši ... Edām veselīgi, bez pesticīdiem un konservantiem, svaigus dārzeņus no sava dārza, mājās gatavotu sviestu. Sidriņš arī bija garšīgs. Es atceros, ka dārzā auga sulīgi un

melni ķirši. Reiz brāļi sasmērēja savas sejas ar ķiršiem un baidīja mani.

Sestdienās cepām visādas maizītes – pīrādziņi, piparkūkas un kreņģeliši netrūka svētku galdā.

Tomēr tur nevarējām turpināt dzīvot. Vieta atradās stāvā kalnā, tālu no visa. Vecākais brālis palīdzēja pļaut stāvās pļavas, palīdzēja arī citi latvieši, kas bija atnākuši pa vasaru no pilsētas. Sabiedriskais transports arī tur nebija, pat ar mašīnu nevarēja sasniegt mūsu māju. Tētis vairs nevarēja izturēt fabrikas dūmus.

Šie grūtīte apstākļi lika mums atgriezties līdzenākā vietā, netālu no Grenobles, tagad tur riekstu koki ir iestādīti. Diemžēl mainot dzīves vietas, viena gotiņa saslima ar tuberkulozi, un mums vajadzēja atteikties arī no citām slaucamām gotiņām. Viss bija jāsāk jauna. Tā mūsu dzīvīte ritēja tālāk.

Mans vecākais brālis Edgars, ķīmijas un fizikas skolotājs, dzimis neatkarīgā Latvijā, apprecēja francūzieti. Jaunākais brālis Vilis, ķīmiķa tehniķis, dzimis vācu okupācijas laikā, arī Latvijā, apprecēja itālieti. Un es, dzimusi Francijā, apprecējos ar beļģu flāmu. **Tā mēs paši savā veidā piedalāmies Eiropas veidošanā.**

Es ar savu dzīvesbiedru satikos Minhenē darba gaitās. Dažus gadus es strādāju Vācijā netālu no Freiburgas, eksporta nodaļā kā atbildīgā par franciski runājošajām valstīm – Franciju un Beļģiju. Beļģijā pēdējos 25 gadus strādāju kā skolotāja un apmācību bezdarbniekus, lai viņi varētu iekļūt darba tirgū. Kas mani atveda Beļģiju? Milestība. Bet tas ir cits stāsts.

Memmiņas aši izglābtas enciklopēdijas "KonversācijasVārdnīca", tika sveikā pāri visām robežām un stalti stāv viņas bibliotēkā. No 20 sējumiem trūkst tikai viens, Numurs 11, nodaļa "LATVIJA". **Tas ir kā simbols, grāmata par Latviju tika pazaudēta, bet Latvija visu mūžu palika mums sirdīs.**

BAIBAS TAUSTĒRPA STĀSTS

Kad es biju maziņa, dzīvojot Francijā, mana memmiņa man uzšūva pirmo tautas tērpu – sarkanus brunčus, smuku, baltu blūzīti, pelēku jaciņu, viss bija skaisti izrotāts. To es valkāju pa svētkiem, kad latvieši kopā satikās, un sevišķi 18. novembrī.

Manas memmiņas tautastērpam ir sena vēsture un bagāta dziesmu svētku dzīve. Viņa šo tērpu valkāja jau pirms kara Latvijā. Pēc tam memmiņa to uzvilka 1947. gadā, Eslingenes dziesmas svētkos Vācijā. Memmiņa savā skaistajā tērpā ir dziedājusi arī daudzos citos Dziesmu svētkos – 1979. gadā Gotlandē (Zviedrijā), 1982. gadā, Dziesmu svētkus Leedsē (Anglijā). Kad 1987. gadā latviešu biedrība Francijā atklāja pili "Abrene" netālu no Chinon

pilsētīnā, ko latvieši bija tani laikā nopirkuši, māte ar savu tērpu lepnī gāja gājienā (skatīt foto).

Un 1990. gadā mana memmiņa vēl spēja aizlidot uz Rīgu un piedalīties Dziesmu svētkos, un tas viņai bija ļoti emocionāls ceļojums. No Rīgas viņa man pārveda skaistu, biezu un strīpainu audumu, no kā es sev uzšuvu brunčus. Kreklu, ņieburu un sarkano lakatiņu pasūtīju Rīgā. Toties raibā josta ir mātes austa Latvijā, vēl pirms kara. Tas ir mans otrais tautas tērps, Zemgales, no manas tēvzemes.

Kad memmiņa aizgāja aizsaulē, es mantoju viņas pašas darināto tērpu. Ņieburs diemžēl bija par mazu, bet brunči gan labi der un piestāv, tie man ļoti patīk, jo ir ar zaļām, dzeltenām un brūnām krāsām. Tie ir arī vieglāki, tāpēc tos es labāk pa vasaru valkāju. Villaine austā no vilnas, kas nāk no mājas aitām, un

tā ir austā Latvijā pirms 100 gadiem. Tā man ir īpaši mīļa un mani vienmēr silda. Greznais, tautiskais kreklis arī ir mātes darināts – skaisti ar Zemgales rakstiem divvirzienā izvilkmā izšūts. Ar laiku krekla izšuvumi sāk apdilt. Man ir žēl, ka tik vērtīgs darbs lēnām iet bojā. Bet dziedziņi smalki un actiņas ātri piekust. Tad kā saulīte spīd, ķeros dūšīgi klāt un centos salāpīt kas vēl ir glābjams.

Man ir liels prieks, ka varu dziedāt Briseles Latviešu kori, un kopā ar to man ir bijusi iespēja piedalīties Dziesmas svētkos Rīgā visas reizes kopš 2008. gada. Un vēl īpaši man bija Eslingenes dziesmu svētki 2017. gadā, kad es biju dalībiece tāpat kā mamma pirms 70 gadiem.

Man ir prieks uzvilkt šo tautastērpu, tad es jūtu savas memmiņas dvēseli. Man maigi pukst sirds. Es jūtos latviete."

Baiba ar mammu Beļģijā 2007. gadā

TALANTĪGIE SKOLĒNI

Ilze Vesere

Latviete Paula Bērziņa – Beļģijas čempione tenisā!

Ši gada 13. septembrī latviete Paula Bērziņa izcīnīja titulu "Beļģijas čempione 2020" U-13 vecuma grupā meitenēm. Cīņa par šo titulu notiek visas sezonas (decembris - septembris) garumā, sacenšoties 4 kvalifikācijas posmos dažādās Beļģijas vietās. Katrā posmā tiek iegūti reitinga punkti atbilstoši posma rezultātam. Uz finālturnīru, kas notika no 9. līdz 13. septembrim, tika uzaicinātas 8 pēc reitinga punktiem spēcīgākās meitenes. Ceturtdaļfinālā un pusfinālā Paula diezgan pārliecinoši uzvarēja savas spēles. Fināls, kā jau tas piedienas, bija vissaspringtākais mačs visā turnīrā, kurā Paula 2,5 stundu ilgā cīņā pārspēja vienu no Beļģijas flāmu tenisa federācijas spēlētājām ar rezultātu 6:4 3:6 6:4, tādējādi kļūstot par Beļģijas čempioni.

Nacionālajā līmenī šis ir visprestīžākais jauniešu turnīrs, tamdēļ tur piedalās praktiski visas labākās Beļģijā reģistrētās spēlētājas.

Spēlētāja	Rezultāts	Spēlētāja	Rezultāts
Michelle Paek	6:2, 7:5	Michelle Paek	6:2, 6:3
Michelle Paek	6:2, 7:5	Michelle Paek	6:2, 6:3
Michelle Paek	6:2, 7:5	Michelle Paek	6:2, 6:3
Michelle Paek	6:2, 7:5	Michelle Paek	6:2, 6:3
Michelle Paek	6:2, 7:5	Michelle Paek	6:2, 6:3
Michelle Paek	6:2, 7:5	Michelle Paek	6:2, 6:3
Michelle Paek	6:2, 7:5	Michelle Paek	6:2, 6:3
Michelle Paek	6:2, 7:5	Michelle Paek	6:2, 6:3

Meitene, kam eksaktās zinātnes ir sirdslieta – Anda Kronberga

Kā viens no Eiropas Skolas lielākajiem ieguvumiem parasti tiek minētas valodas, ko skolēni labi iemācās, jo ik dienas ir daudzvalodu vidū, arī mācības notiek dažādās valodās. Retāk skolu piemin saistībā ar augstiem sasniegumiem eksaktajās zinātnēs. Šoreiz stāsts būs par talantīgo latviešu skolnieci **Andu Kronbergu**, kas par saviem miļākajiem priekšmetiem skolā sauc eksaktos un jau vairākus gadus piedalās dažādās olimpiādēs. Pēdējos pāris mācību gadus Anda ir izvēlējusies 8 matemātikas, 4 fizikas, 4 ķīmijas un 4 bioloģijas stundas nedēļā.

Vai tu jau sen piedalies matemātikas olimpiādēs? Vai kāds palīdz tām sagatavoties?

No 11 gadu vecuma es sāku piedalīties dažādās matemātikas olimpiādēs, tādās kā atklātā matemātikas olimpiāde "Kangourou", kurā var piedalīties franciski runājošie skolēni no visas pasaules, kā arī Beļģijas matemātikas olimpiādē.

Tā kā man matemātika ļoti interesēja un es arī jutu, ka man tā ļoti padodas, es lūdzu tētim man palīdzēt labāk sagatavoties šim sacensībām. Mans tētis savā skolas laikā arī piedalījās republikas līmeņa matemātikas olimpiādēs un ieguva godalgotas vietas. Vairākus gadus mēs, vairāki klases biedri un matemātikas entuziasti, tikāmies nedēļas nogalēs kopā, un mans tētis mums palīdzēja izprast grūtākos uzdevumus. Tas man ir ļāvis iegūt sudraba medaļu atklātajā "Kangourou" matemātikas olimpiādē starp visiem pasaules franciski runājošiem dalībniekiem, kā arī

4. balvu (vietu) Beļģijas matemātikas olimpiādes finālā. Šogad man bija iespēja piedalīties arī pārējo trīs eksakto zinātņu Beļģijas skolēnu mācību olimpiādēs – fizikā, ķīmijā un bioloģijā. Divās no tām – fizikā un ķīmijā – tiku līdz Beļģijas finālam.

Kādi ir bijuši tavi lielākie sasniegumi?

Pateicoties maniem panākumiem Beļģijas matemātikas olimpiādē, pagājušajā gadā es saņēmu uzaicinājumu piedalīties Beļģijas matemātikas izlases kandidātu specializētajā apmācības programmā. Tas notiek mācību gada laikā, 7 nedēļas nogales gadā. Es pieņēmu šo uzaicinājumu ar lielu prieku. Tas arī man pavēra iespēju piedalīties pēdējā atlases kārtā par divām vietām Beļģijas izlasē (franciski runājošā daļā), lai piedalītos Eiropas meiteņu matemātikas olimpiādē (EGMO). Šoreiz nedaudz pietrūka, lai tiktu tālāk: paliku 3. vietā...

Arī šogad saņēmu uzaicinājumu turpināt piedalīties Beļģijas matemātikas izlases kandidātu specializētajā mācību programmā, kuru atkal ar prieku pieņēmu.

Mani ļoti iedvesmo pēdējā laika tendences – arvien vairāk meiteņu pievēršas precīzām zinātnēm, gan izvēloties padziļināti apgūt šos priekšmetus, gan arī vēlāk veidojot savu profesionālo karjeru šajā grūtajā, taču tajā pašā laikā ļoti interesantajā jomā. Arī es vēlos turpināt savas mācības un veidot savu profesionālo karjeru kādā no precīzo zinātņu jomām (fizikā un matemātikā).

Kur tu vēlies studēt pēc vidusskolas beigšanas?

Šis man ir pēdējais gads skolā, un pēc vidusskolas absolvēšanas es vēlos turpināt mācības kādā no pasaules vadošajām universitātēm precīzo zinātņu jomā. Pašreiz ir dažas idejas, bet kura tā būs, to rādīs laiks.

Tā kā skolā mēs pamatā mācāmies dažādu eksakto zinātņu teorijas, man būtu ļoti interesanti redzēt, kā šīs teorijas tiek pielietotas praktiskā dzīvē zinātniskā darbā, it īpaši kādā no pasaules lielākajām zinātniskajām laboratorijām, kā piemēram Šveices CERN.

Tu daudz stāsti, kas tev patīk un padodas. Vai ir kāds priekšmets skolā, kas tev nepatīk un ko tu labprāt nemācītos?

Lai arī mana pamata mācību valoda skolā ir franču valoda un es apzinos tās nozīmi tālākajā dzīvē, tomēr tas ir tieši viens no priekšmetiem, kas man ne īpaši patīk. Sekmes man ir ļoti labas arī šīn priekšmetā, un skolotājs arī ir labs, taču es pēc dabas neesmu filoloģe.

Lai arī tu daudz laika velti eksaktajām zinātnēm, vai tev atliek laika arī kādiem citiem hobijiem?

Jā, noteikti. Jau desmito gadu turpināšu dejot Briseles latviešu dejotāju meiteņu grupā, turpinu arī nodarboties ar Krav-Maga Close combat (jau 3 gadus) un pati mācos ķīniešu valodu. Vairākus gadus nodarbojos arī ar klinšu kāpšanu, taču šo nodarbi nācās ziedot par labu precīzajām zinātnēm.

Aivars, kuru citi satikuši Briseles dabas skolas pasākumos, Beļģijā dzīvo jau 10 gadus. Viņa pamatprofesija ir galdnieks. Šeit atbraucis uz vienu projektu, bet pēc tam sekoja nākamais un nākamais, līdz Aivars Beļģiju un Haseltu sāka saukt par savām mājām. Viņš iemācījās flāmu valodu, vietējās tradīcijas un ir iekļāvies sabiedrībā. Savā darba vietā viņš ir vienīgais ārzemnieks, bet tas nesagādā problēmas sazināties un sastrādāties ar kolēģiem. Tomēr, dzīvojot Beļģijā, Aivaram ir svarīgi arī uzturēt savu latvisko identitāti, un kopā ar citiem latviešiem Limburgas apkaimē viņš rīko latviešu kopā sanāksšanas pasākumus, piemēram, Jāņu svinēšanu. Nozīmīga viņa dzīves sastāvdaļa ir sports; katru dienu viņš skrien, brauc ar velosipēdu vai iet kādā garākā pastaigā. Kopā ar citiem latviešiem viņš piedalās sacensībās, bet ne tikai, lai uzvarētu – sportošana dod arī lielisku iespēju satikt cilvēkus.

Ieva Brinkmane

PORTRETI

Aivars Noviks Grasis

Aivaru satiekam viņa 'treniņu trasē' pie Genkas C-mine. Šeit viņš nāk skriet, staigāt un reizēm vienkārši baudīt dabu. Kādreizējā ogļraktuvju rajona reljefainā vide tiešām ir ideāla vieta pastaigām un veselīga dzīvesveida uzturēšanai. Aivars mēdz sveicināt pretim braucošos riteņbraucējus un saka, ka tie, kas šeit trenējas regulāri, viens otru jau pazīst un respektē.

Kāpjot pa kalnu augšup, Aivars stāsta, kā šie 'pauguri' veidojušies (no ogļraktuvju "atkritumiem" jeb ogļu ieguves šahtu rakšanas), un par reģiona īpatnībām – uzzinām teju vai visu vēsturi par šo īpašo Beļģijas daļu un kādreizējām ogļu rakšanas tradīcijām. Stāstu Aivaram ir daudz un liekas, ka viņš prastu izskaidrot gandrīz visu. Kad nonākam C-mine (kur tagad ir ogļrakšanas muzejs, kinoteātris un arī kultūras centrs), viņš mums pastāsta par mašīnām un tehnoloģijām. Aivaram patīk dalīties ar savām zināšanām; tā, piemēram, Briseles latviešu nedēļas nogales skoliņas bērniem viņš ir stāstījis par Aviācijas muzeja eksponātiem un mācījis izgatavot putnu būrišus. Reizēm Aivars piedalās arī Briseles Dabas skolas pārgājienu organizēšanā. Viņam patīk ne tikai mācīt citus, bet arī pašam apgūt jaunas zināšanas: viņam, piemēram, tik ļoti garšo suši, ka vēlējis pats iemācīties tos pagatavot. Nu viņš to prot un suši top diezgan bieži. Aivars labprāt mācās arī svešvalodas - kā viņš saka - galvenais ir nebaidīties runāt, jo nav ko kautrēties. Aivars var brīvi sarunāties flāmu, angļu, vācu, krievu un lietuviešu valodā. Viņš lasa literatūru krievu valodā un ne tikai krievu autorus. Viņaprāt krievu valodā lasīt ir pavisam cita lieta, jo valoda ir tik bagāta.

Genkas C-mine kultūras centrā Aivars ir biežs viesis, jo šeit abi ar dēlu apmeklē kino. Vislabāk viņam patīk franču kino – tas esot tāds dziļāks un mākslinieciskāks, liekot domāt par dzīves vērtībām. Aivars uzskata, ka par dzīvi nevajag sūdzēties un nav jēgas kavēties pagātnes problēmās un atmiņās. Nav laika nožēlot, ir jāiet tik uz priekšu!

Pēc profesijas Aivars ir galdnieks. Galdniecību viņš savulaik apguvis arodskolā un šajā jomā strādā jau no 13 gadu vecuma. Vienubrīd viņam bijusi arī doma mācīties ko citu – studēt par grāmatvedi, bet pēc 3 studiju gadiem tomēr studijas pametis. Pats gan min, ka tas īsti nav fakts, ar ko būtu jālepojas, jo viņš metis šo projektu pie malas, būdams jau gandrīz pie finiša taisnes. Tomēr viņš nav gribējis turpināt mācīties tikai diploma pēc vien, nav sajutis grāmatvedību kā savu jomu. Ieklausīties sevi tomēr ir drosmīgs lēmums.

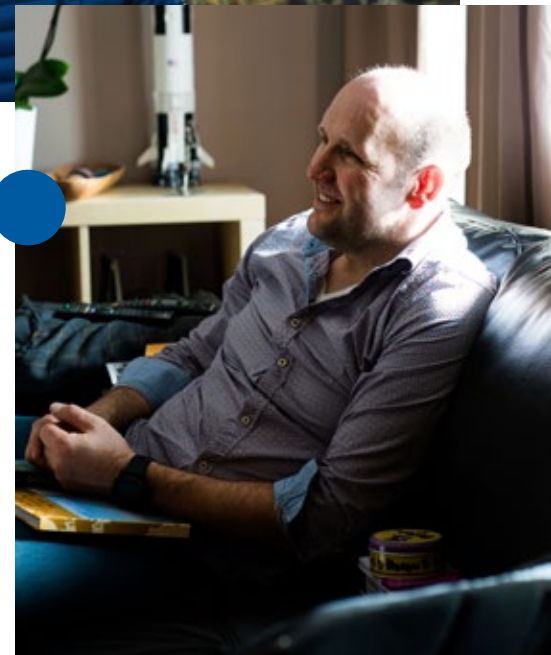
Jaunībā Aivars dzīvojis, studējis un strādājis Vācijā, tad atgriezies Latvijā, kur nodibinājis ģimeni un piedzimis dēls. Pirms 10 gadiem viņš atbraucis uz Beļģiju uz vienu projektu, kam ātri vien sekojuši citi un tad pastāvīgs darbs. Aivars uzskata, ka dzīve Beļģijā ir salīdzinoši mierīga un laba. Pietiek laika visam - gan darbam, gan sportam, gan dažādām

kultūras aktivitātēm. Abi ar dēlu bieži ceļo pa Beļģiju – visvairāk uz Valoniju, jo tur esot ļoti skaistas pilsētas un daba. Viņiem arī ļoti patīk aizbraukt uz kalniem – Šveici, Itāliju, kur valdot īpašs kalnu miers un plašums. Dēls pat bilst, ka kalni esot Aivara stihija un vecumdienās viņš gribētu dzīvot kādā mazā Šveices ciematīnā tuvu pie dabas.

Savus ceļojumus Aivars gan īpaši neplāno, viss iegrozoties pats no sevis. Aivars mums rāda bildes no ceļojuma uz Ameriku. Viņam ļoti patīk Ņujorka gan tās plašuma, gar arī daudzo stāstu un vēstures liecību dēļ. Dzirdam dažādus īpašus faktus un caur Aivara bildēm ceļojam pa ASV. Šīs bildes vērtīgas ne tikai ar stāstiem, bet arī ar to, ka viņš ir to autors. Aivaram patīk fotografēt un viņš fotogrāfijas joprojām uzņem ar vecā tipa fotoaparātu, kam iekšā filmiņa - tā izdodoties daudz dziļākas gaismēnu spēles. Savus darbus viņš reizēm iesūtīt arī uz dažādiem foto konkursiem, un vairāki no tiem ir tikuši augstu novērtēti un iekļauti izstāžu ekspozīcijās.

Stāstu un talantu Aivaram tiešām netrūkst. Ja arī Jūs vēlaties kādu stāstu dzirdēt, atliek vien piedalīties kādā Briseles Dabas skolas vai citā pasākumā, un Aivars Jums noteikti izskaidros visu iespējamo par tehnoloģijām un mašīnām, par vēsturi, par Beļģiju, pastāstīs, kur nopirkt gardāko kafiju, kā uztaisīt brīnumgardus suši un citus zivju ēdienus. Viņš apspriedīs ar Jums sportošanu un to, kā labāk sagatavoties sacensībām un uzturēt fizisko formu, un daudz ko citu. Uz drīzu tikšanos kādā aktīvās atpūtas pasākumā!

Latviešu mākslinieki beļģu zemē

Andris Rīgerts

Vejajos labajos laikos – skatot no šī rudens īpatnējās dzīves perspektīvas – 2019. gada novembrī Latviešu biedrības Beļģijā rīkotajā valsts proklamēšanas atceres svētku sarīkojumā plašu atsaucību ieguva manis sagatavotā viktorīna ar Latviju un Beļģiju vienojošiem jautājumiem. Tāpēc sekojot Briseles Latviešu Ziņu lieliskās redaktora Ilzes Veseres aicinājumam, apkopāju saistošākās ziņas par latviešu mākslinieku gaitām Beļģijā.

Vēl 19. gadsimta beigās Briseles Karalisko mākslas akadēmiju ar zelta medaļu absolvējis tēlnieks **Augusts Bija (1872-1957)**. Viņš apprecēja beļģieti un palika dzīvot Beļģijā visu mūžu. Tomēr saites ar Latviju tika saglabātas, un mākslinieks piedalījies izstādēs un konkursos, piemēram, Brīvības pieminekļa, Poruka un Meierovica kapa pieminekļu metu konkursos. Interesanti, ka A. Bija darinājis Zīgfrīda Annas Meierovica portretu bronžā Latvijas Ārlietu ministrijai. 1926. gadā viņš portretējis Raini par godu dzejnieka apbalvošanai ar Beļģijas Leopolda ordeni, un tēlnieks bijis ļoti sajūsmīnāts pasniegt šo krūšutēlu personīgi Rainim Briselē. Gan latviešu, gan beļģu mākslas vēsturē svarīgs ir Augusta Bijas devums medaļu mākslā. Beļģijas Karaliskajā bibliotēkā atrodas vairāki simti viņa veidoto medaļu un plakešu. Latvijā nav saglabājušies daudz Augusta Bijas darbu, tomēr tie aizvien šad tad parādās dažādās interneta izsolēs, un varbūt kādam tautietim arī radīsies interese šī tēlnieka darinājumu nopirkt.

Pirms vairāk nekā simts gadiem mācības Briseles Karaliskajā Mākslas akadēmijā uzsāka Louis Lilau, kurš patiesībā bija neviens cits kā turīgu zemnieku dēls no Zemgales **Gederts Eliass (1887-1975)**. Jau 1905. gada revolūcijas laikā viņš paguvis bezbailīgi piedalīties gan bruņotos

Gederts Eliass.
Pašportrets
Ap 1912

uzbrukumos policijai Rīgā, gan bankas aplaupīšanā Helsinkos (britu vēsturnieks Filips Rufs (Philip Ruff) savā grāmatā par anarhistiem „Pa stāvu liesmu debesīs” to saudzīgi dēvē par ekspropriāciju, jo nauda netika paturēta pašiem, bet tērēta ieročiem un citām revolucionāru vajadzībām). Vēlāk apcietināts, cietumā nežēlīgi spīdzināts, Gederts Eliass tomēr spējis izbēgt no Krievijas impērijas, un devies trimdā uz Rietumeiropu ar viltotu identitāti. Briselē Eliass studēja no 1908. līdz 1913. gadam, un noslēgumā kā diplomdarbu izvēlējies gleznot Tervūrenes meža ainavu, par ko saņēmis godalgu un prēmiju. Tervūrenes parks bijis regulārs brīvdienu pastaigu mērķis kopā ar citiem latviešiem, apmeklējusi arī Kongo muzeju un pat nav kautrējušies kaili mesties turienes dīķos. Dzīvoja un strādāja Eliass sākumā Boitsvortas priekšpilsētā Briselē, vēlāk Klementīnes ielā

Augusts Bija.
Angeles Bijas
portrets
1911

Augusts Bija.
Zvejnieks
velk tiklu
1901

Gederts Eliass.
Mežs pie
Briseles
Ap 1932

(Rue Clementine) Briselē netālu no Flagey laukuma (pieņemu, ka ielas nosaukums nav mainīts). Interesanti, ka iztikšanu tajos laikos nodrošināja ne tikai vecāku sūtītā nauda, bet arī regulāras pārtikas krājumu piegādes no pašu saimniecības. Spriežot pēc vēstulēm uz mājām, dzīve tolaik bijusi visai līdzīga mūsdienām: „Nākošo vasaru esu nodomājis braukt uz laukiem; kādu mēnesi uz Ardeniem dienvidus Beļģijā, kur ir ļoti skaista daba – nelieli kalni, meži, upes, un kādu mēnesi jūrmaalā. Gribu mālet pulka landšaftes. Man ir ļoti lielas ilgas pēc brīvas dabas; es tā vien gaidu pavasara atnākšanu, kad būs labākas, gaišākas dienas un es varēšu pēcpusdienās izbraukt no pilsētas.”

Lai arī pirmajos Beļģijas gados Eliass vēl piedalījies politiskās aktivitātēs (arī bijis Briselē izdotās latviešu sociāldemokrātu avīzes „Cīņa” redkolēģijā), pamazām, iespējams, beļģu miera iespaidā, viņa revolucionārā degsme rimusies, un turpmāko mūžu glezniecība kļuva par galveno dzīves mērķi. Ģederts Eliass nešaubīgi ir viens no izcilākajiem latviešu māksliniekiem, kura gleznas ir tik košu krāsu pilnas kā viņa paša

dzīves piedzīvojumi 20. gadsimtā.

1922. gadā studijas Antverpenes Karaliskās mākslas akadēmijas Glezniecības nodaļā uzsāka **Jānis Ferdinands Tidemanis (1897-1964)**. Dzīvojis nelielā jumbistības dzīvoklī kopā ar sievu un paralēli studijām strādājis dažādus gadījuma darbus, ne tikai kraujot kuģus ostā, bet pat piepelnoties kā boksa treneris vai sparingpartneris dažādos cīņu klubos. Akadēmiju Tidemanis pabeidza 1927. gadā, iegūstot portretista un figurālu kompozīciju gleznotāja grādu kā viens no sekmīgākajiem savā kursā. Vēlāk jaunais mākslinieks turpināja izglītoties Antverpenes Augstākajā mākslas institūtā pie beļģu gleznotāja Izidora Opsomera, pie kura Tidemanis papildināja portreta un figurālā žanra glezniecībā. Regulāri piedaloties izstādēs gan Latvijā, gan Beļģijā, Tidemanis piesaistīja abu valstu kritiķu uzmanību. Kopumā pozitīvas atsauksmes tikušas papildinātas ar epitetiem „beļģiskāks kā paši beļģi” vai „latvietis, kas kļuvis par antverpenieti”. Savukārt Latvijā viņam reizēm pārmeta pušķošanu ar svešām spalvām, ar to domājot pārlieku sekošanu

beļģu glezniecības tradīcijām. Uz ko mākslinieks atbildējis, “ka labāk būt pušķotam ar svešām spalvām, nekā plikam skraidīt pa pasauli”. 1936. gadā, noslēdzot savas Beļģijas gaitas un atgriežoties Latvijā, Tidemanis ticis apbalvots ar karaļa Leopolda II ordeni.

Modernās beļģu glezniecības ietekmi Latvijā starpkaru periodā veicināja ne tikai abi ekspresīvie beļģu skolas audzēkņi Eliass ar Tidemani, bet arī Beļģijas mākslas izstāde Rīgā 1927. gadā, kas bija pirmā Izglītības ministrijas organizētā ārzemju mākslas skate Latvijā. No Latvijas puses izstādes organizatoriskās lietas kārtojis Ģederts Eliass, par ko 1929. gadā saņēmis karaļa Leopolda II ordeni. 1932. gadā Beļģijas valdība pasniedza nozīmīgu beļģu mākslinieku kolekcijas dāvinājumu Latvijai.

Iespējams, ka izstāde, beļģu dāvinājums vai Tidemaņa ietekme aizveda uz Antverpeni pie profesora Opsomera mācīties Latvijas Mākslas akadēmijas absolventi **Annu Zariņu (1907 – 1984)**. 1936. gadā viņa uzsāka mācības Augstākās mākslas institūtā, kur direktora vadībā strādāja figurālās glezniecības darbnīcā. Mākslinieces gleznas tika izstādītas katru gadu, un jau pavisam drīz pienāca īstie panākumi.

1938. gadā Briseles Mākslas pili tika izstādītas 40 Annas Zariņas gleznas, un kritiķi neskopojās ar žilbinoši izcilu vērtējumu. Piemēram, La Meuse 1938. gada 17. decembrī: “Viņas izstāde ir brīnišķīga. Viņas portreti ir gleznoti ar apreibinošu aizrautību un spēku. Viņas plikņu sērija ir pārsteidzoša, un viņa veikli komponē nedzīvas dabas motīvus, kas ir apbrīnojami to dažādībā. Tā ir patiesa māksliniece, apdāvināta ar īstu temperamentu.”

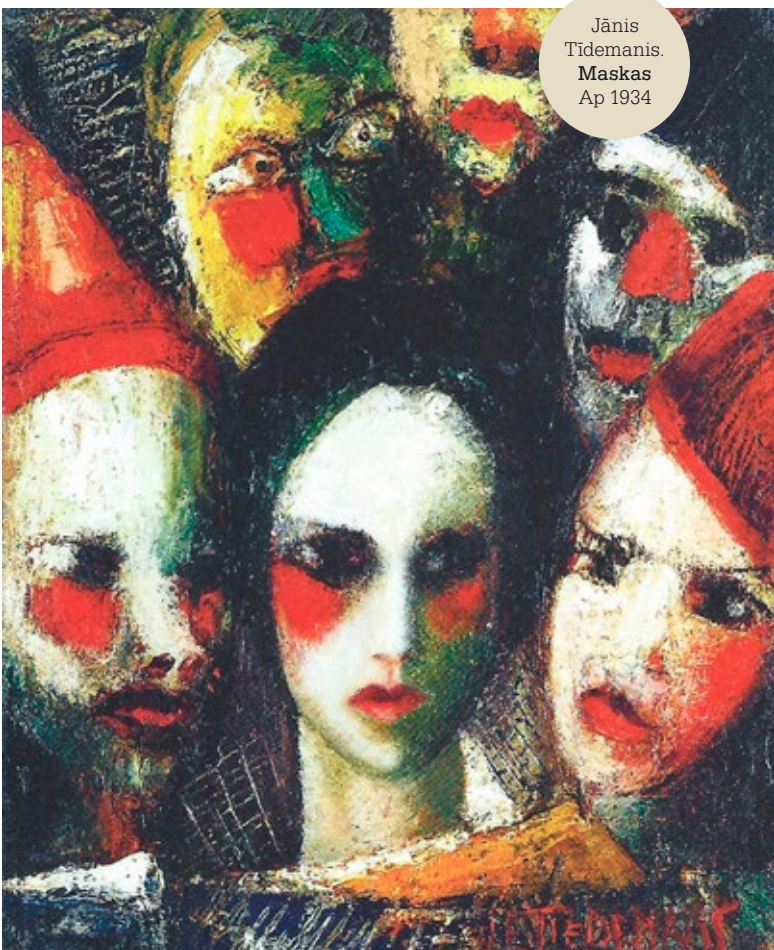
Latvijā Anna Zariņa vairs neatgriezās, toties Beļģijā turpinājās viņas panākumi un profesionālā izaugsme. 1947. gadā gleznotāja saņēma nozīmīgu Beļģijas premjerministra godalgu un jau pēc gada Antverpenes Akadēmijā sāka vadīt Figurālās glezniecības nodaļu, kur bija profesore līdz 1972. gadam. Būdam skaista sieviete, Anna allaž bijusi vīriešu uzmanības lokā. Pirmā laulība Latvijā tikusi šķirta, vēlāk ir pretrunīgas ziņas, ka varbūt

viņas vīrs bijis arī barons Izidors Opsomers, līdz viņa precējusies ar Valteru Heincu (katalogos un izsolēs meklējiet Anna Zarinš Heinz gleznas). Ne visas dienas bijušas rožainas, par ko liecina piecdesmitajos gados vecākiem sūtītā vēstule: “Ko tur nu runāt par mēsliem! Agrāk es vēl visu pacietu, viņa, t.i., mana vīra, ģimeni, bet tagad es noteikti ienīstu! Vēl nožēloju, ka, kad aizbraucu no Latvijas 1936. gadā, lai studētu glezniecību ārzemēs, ka izvēlējos Beļģiju! Parīze – tā būtu bijusi māksliniekam ideāla zeme! Žēl! Kas pagājis, to nevar vairs atgriezt! Tur ir idejas un cilvēcīgums, bet beļģu gars nav plašs – tas izbeidzas tur, kur beidzas nauda. Beļģiem nauda un atkal nauda ir mērķis! Ideāli – tie neeksistē. Pat būt māksliniekam beļģiem tas ir vienīgi amats un nekas cits! (...) Atgūstu spēkus un strādāšu dūšīgi, un rīkošu izstādi Parīzē un nekad vairs ideju šaurā Beļģijā! Šeit ir mūžīgi lietus un migla, un atkal lietus, un pelēka un auksta zeme. Vienīgi šeit eksistē resnas flāmu sievietes ar dibeniem līdz zemei un rokas pilnas brīlantiem!” Neņemot spriest, vai šī vēstule rakstīta jau esot laulībā ar Valteru Heincu vai pirms, toties droši zināms, ka dzīves nogali māksliniece kopā ar vīru pavadījusi skaistā savrupmājā prestižā Antverpenes rajonā.

Bez šiem māksliniekiem noteikti ir arī citi vārdi – visos laikos Beļģijas prestižās mākslas skolas bijušas iecienītas latviešu vidū – interesenti var nodoties dziļākiem pētījumiem. Tāpat laba iespēja būtu pacietīgi veidot ar Beļģiju saistīto latviešu mākslinieku darbu kolekciju. Ja finansiālās iespējas atļauj, māksla ir ļoti laba investīcija.

Izmantotā un ieteicamā literatūra:

1. Latvijas Mākslas Vēsture. V sējums. Klasiskā modernisma un tradicio-nālisma periods 1915-1940. Latvijas Mākslas akadēmijas Mākslas vēstures institūts, 2016.
2. Dace Lamberga. Latvijas māksla simbolisma laikmetā. Neputns, 2019.
3. Dace Lamberga. Klasiskais modernisms. Neputns, 2016.
4. Ģederts Eliass. Sastādītāja Laima Slava. Neputns, 2012.
5. Ingūna Ģēgere. Jānis Ferdinands Tidemanis. Neputns, 2017.
6. Anita Vanaga. Flandrijas dārza ērkšķroze Anna Zariņa. studija.lv
7. Art History of Latvia IV. Period of Neo-Romanticist Modernism 1890-1915. Latvijas Mākslas akadēmijas Mākslas vēstures institūts, 2014.

Jānis
Tidemanis.
Maskas
Ap 1934

KOVIDFOTO

Ilze Milta - 2020.gada pavasaris - ikvakara applausi plkst.20:00 medīkiem, kas pašizliedzīgi glābj Covid-19 pacientu dzīvības. Katrs no sava dzīvokļa vai mājas loga vienotajiem kopīgos applausos.

Lauma Rode - "Parasta veļas diena kovidlaikā"

Anonīms fotogrāfs - "Ja jānēsā, tad jānēsā".
Modele: Pegija

Ilze Milta - 2020.gada pavasaris: slēgti spēļlaukumi, gan lieli, gan mazi ir "Paliec Mājās Superveroņi" !

Ieva Brinkmane
No 2020.gada jūlija Briselē visiem jānēsā maskas.

Ieva Brinkmane
Šovasar kultūru baudījām brīvā dabā.

PALDIES šī numura tapšanā sakām:

Irēnai Araminai, Andrai Baltmanei, Paulai un Mārim Bērziņiem, Laurai Bērziņai, Vinetai Briedei, Ievai Brinkmanei, Mārtiņam Drēģerim, Ligai Driķei, Ilzei Goldšteina-Yseboot, Dainai Grasei, Aivaram Novikam-Grasim, Dacei Kalniņai, Andai, Aleksandrai un Elmāram Kronbergiem, Valdim Kudiņam, Gintaram Marijanauskas, Baibai Mārakai, Dacei Melbārdei, Ilzei Miltai, Aivaram Novikam-Grasim, Kristīnei Rigertei, Andrim Rigertam, Laumai Rodei, Dacei Rubenei, Agnim Saukam, Andrim Skrastiņam, Jolantai Stiprajai, Kristīnei Sproģei, Ilzei Strēlei, Gintai Vanagai, Gunai Zaķei-Baltajai, Ilzei Zilgalvei, Robertam Zilem!

Ipašu paldies sakām fotogrāfēm Ilzei Goldšteina-Yseboot un Ievai Brinkmanei par iespēju izmantot viņu fotogrāfiju arhīvus.

Ja arī tev ir kāda ideja vai tu gribi ko uzrakstīt vai fotografēt, sazinies ar mums: belgijas.avize@gmail.com

Avīze "Beļģijas latviešu ziņas" top pateicoties daudziem brīvprātīgajiem, kas savā brīvajā laikā labprāt iesaka idejas, raksta rakstus, korigē tekstus, tulko vai fotografē.

BEĻĢIJAS LATVIEŠU
ziņas

Avīze iznāk fragmentāri, pdf formātā lasāma LBB mājas lapā www.latviesi.be

Oficiālā adrese: Rue du Commerce 122, B1000, Bruxelles
Pasta adrese: Av. des Arts 23, B1000, Bruxelles

Redaktore: Ilze Vesere
Māksliniece: Baiba Roze

Biedrības reģistrācijas NR 409.294.765
Bankas konts: ING Bank, 340-1825310-02 (BIC BBRUBEBB, IBAN BE32 3401 8253 1002)
Ch. de Waterloo 687, B1180, Uccle